

Biyoteknolojik İlaçların Kullanım Oranı Yüzde 20'leri Aştı

İEİS Genel Sekreter Yardımcısı Köksal: “Dünyada biyoteknolojik ilaçların kullanım oranı yüzde 20’leri aşmıştır ve bu oran artmaya devam ediyor. Türkiye’de biyoteknolojik ilaçlar 2018 yılında, 5,4 milyar TL ile reçeteli ilaç pazarı içerisinde yaklaşık yüzde 17,6’lık bir paya sahip.”

Uzm. Ecz. Halil Tunç KÖKSAL

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS)
Genel Sekreter Yardımcısı

Röportaj: Merve ÖZCAN

Türkiye ilaç pazarında tüm formlarıyla birlikte 208 adet referans biyoteknolojik, 46 adet biyobenzer ilaç bulunuyor. Biyobenzer ilaçlardan altı tanesinin, tüm formlarıyla 17’sinin üretimi ise Türkiye’de yapılıyor.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) Genel Sekreter Yardımcısı Uzm. Ecz. Halil Tunç Köksal ile biyoteknolojik ilaçları, Türkiye’nin dünya ilaç pazarındaki yerini ve ilaç endüstrisine dair merak edilenleri konuştuk...

Öncelikle İEİS yapısı ile başlamak isterim. İEİS kimdir?

1964 yılında sağlık politikalarının gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla kurulan sendikamızın, ulusal ve çok uluslu 56 üyesi bulunmaktadır. İEİS, referans üründen eşdeğer ürünler ve biyoteknolojik ilaçlara, etkin madde üretiminden ithalatına, kan ürünleri, aşular vb. ürünlerin hastalara sunulması ve sözleşmeli üretimine kadar geniş ve farklı çalışma alanlarında faaliyet gösteren ilaç firmalarına hizmet vermektedir.

Ne tür faaliyetler yürütüyorsunuz?

Türkiye ilaç endüstrisinin küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmesi için çalışmalar yürütüyoruz. Türkiye ilaç endüstrisinin başta biyoteknoloji alanı olmak üzere Ar-Ge yetkinliğinin artırılması için öncü rol üstleniyor, Türkiye’de biyoteknolojik ilaç

endüstrisinin gelişimine etkin katkı sağlamak amacıyla kurulan Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu’nun koordinasyonunu yürütüyoruz.

Türkiye ilaç endüstrisinin uluslararası rekabet gücünün artması için kurulan Türkiye İlaç İhracatçıları Platformu’nun koordinasyonunu yürütüyor, endüstriye ilişkin verileri ve sağlık istatistiklerini derliyor ve yayınlıyoruz.

Türkiye ilaç endüstrisini uluslararası platformlarda temsil ediyor, ilgili resmi ve akademik kurumlar ile Türk Eczacıları Birliği başta olmak üzere pek çok sivil toplum örgütü ile endüstride Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi konusunda işbirliği yapıyoruz.

Türkiye ilaç endüstrisinin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve ilaç pazarında sağlıklı rekabet ortamının gelişimi için çalışmalar yürütürken, ilaç endüstrisinin faaliyetlerinde etik standartların korunması yönünde çalışıyor, ihtiyaç duyulan acil durumlarda endüstriyi harekete geçirerek ulusal ve uluslararası kuruluşlara ilaç sağlanmasını koordine ediyoruz.

Türkiye’nin dünya ilaç pazarındaki yeri nedir?

Dünya ilaç pazarı 2018 yılında 1,2 trilyon dolara ulaşmıştır. Türkiye ilaç pazarı ise hastane ve eczane kanalında değer ölçeğinde yüzde 26,1 büyüme ile 30,94 milyar TL’ye, kutu ölçeğinde ise yüzde 3,6 büyüme ile 2,30 milyar kutu satışına ulaşmıştır. Bu kapsam-

da, Türkiye ilaç endüstrisi dünyada 2015 yılında 17., 2016 yılında 18., 2017 ve 2018 yıllarında ise 17. sırada yer almaktadır.

Son dönemlerde Türkiye ilaç endüstrisinde ortaya çıkan en önemli konu başlıklarından biri de yerli ilaç üretimi, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Biz İEİS olarak yerli ilacın üretilmesini destekliyoruz ve bu konudaki çalışmalarda kamu ile birlikte çalışmalar yürüttük ve yürütmeye de devam ediyoruz. Ülkemizde bir ürün kaliteli, etkin ve güvenilir üretilabiliyorsa ve sağlık otoritesi tarafından onaylanıyorsa bu ürünlerin değerlendirilmesi gerekiyor. Ancak bu, yönetilmesi zor bir konu. Çünkü ilacın sadece ruhsatlandırılması yetmiyor. Hangi ürünler üretilecek ve geri ödemesi nasıl olacak gibi konu başlıkları da çok önemli.

Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu'nun koordinasyonunu yürüttüğünüz söylediniz. Öncelikle biyoteknolojik ilaç nedir?

Mikroorganizmaların canlı hücrelerinde üretilen biyoteknolojik ilaçlar üretim olarak biraz daha farklı ve dünyada kullanımı yaygınlaştı. Bizim de bu treni kaçırmamamız gerekiyor. Türkiye'nin yurt dışı piyasası ile rekabet edebilmesi için bu biyoteknolojik ilaçlara yönelmesi gerekiyor. Biz de bu amaçla 23 üyesi bulunan Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu'nu kurduk.

Başta onkoloji ilaçları olmak üzere, kan ürünleri, nadir hastalıklar, sindirim sistemi ve metabolizma hastalıkları vb. çok sayıda hastalığın tedavisinde kullanılan ilaçları içeren biyoteknolojik ilaçlar yüksek maliyetler ile üretilmektedir.

Dünyada biyoteknolojik ilaçların kullanım oranı yüzde 20'leri aşmıştır ve bu oran artmaya devam etmektedir. Ülkemizde de benzer bir durum söz konusudur. Türkiye'de biyoteknolojik ilaçlar 2018 yılında, 5,4 milyar TL ile reçeteli ilaç pazarı içerisinde yaklaşık yüzde 17,6'lık bir paya sahiptir.

Bu kapsamda İEİS olarak, biyoteknoloji alanında endüstrimizin yetkinliğini ve rekabet gücünü artırmak, ülkemizde bu alanın gelişimine daha etkin katkı sağlamak hedefiyle 2016 yılının sonunda bu platformu kurduk. Platform, biyoteknoloji alanında ülkemizde geliştirme ya da üretim faaliyeti olan veya bu faaliyetleri planlayan tüm ilaç firmalarına açık bir oluşumdur. Platformumuz beş ana alanda çalışmalarını sürdürmektedir. Bu alanlar mevzuat, teşvik, nitelikli işgücü, rekabet öncesi işbirliği ve iletişimidir.

Bu biyoteknolojik ilaçlar şu anda eczanelerde satılıyor mu?

Evet, bu ilaçlar 8-9 yıldır eczanelerde, hastalarımızın hizmetine sunulmuştur.

Sağlık profesyonelleri bu ilaçlar ile ilgili yeteri kadar bilgiye sahip mi?

Biyoteknoloji yeni bir alan ve sağlık profesyonellerinin bu alandaki sağlık okuryazarlığını ve farkındalıklarını artırmamız gerekiyor. Bizim de bu konuda bilgilendirme kitapçıklarımız ve broşürlerimiz var. Üniversitelerde eğitim seminerleri veriyoruz. Akademi ve kamu ile işbirlikleri yürütüyoruz.

Endüstriye gelirsek, Türkiye'de ilaç endüstrisinde eczacının yeri nedir?

Endüstri açısından şu an insan kaynağı yetersiz. Biyoteknoloji yeni bir alan olduğu için, bu alanda akademik açıdan yapılan çalışmalar da yetersiz. Eczacının sektöre hazırlanması üniversite eğitimden başlıyor. İEİS olarak endüstrinin ihtiyacı olan eczacıların yetiştirilmesine yönelik üniversiteler ile bir protokol imzaladık.

Ancak, endüstride görev alan eczacı sayısı oldukça düşük düzeyde. Kabaca, yüzde 90'ı serbest eczacı olarak, diğer kalan kısmı kamu, hastane, akademi ve endüstride faaliyet gösteriyor. Eczacılarımızın endüstrimizde çalışmayı ciddi bir alternatif olarak değerlendirmesi ve endüstrimizin de, bu kalifiye insan kaynağından daha etkin şekilde yararlanması gerektiği inancındayız.

Gençlerimizin kariyer hedeflerini oluştururken ilaç endüstrisi hakkında yeterli donanıma sahip olmalarını sorumluluklarımızdan birisi olarak kabul ediyoruz. Bu kapsamda, İEİS olarak üniversitelerimizle yakın iletişim ve işbirliği içindeyiz. Ankara, Ege, Gazi,

Hacettepe, İstanbul ve Marmara üniversiteleriyle Ar-Ge ve insan kaynakları alanlarında işbirliği protokolleri imzaladık. Bu çerçevede, fakültelerimizden gelen talepler doğrultusunda, öğrencilerle endüstrimizdeki uzmanları buluşturuyoruz, müfredat çalışmalarına destek veriyoruz ve üretim tesisi inceleme gezileri düzenliyoruz.

Bunların yanında, bu yıl Mart ayında, üniversitelerimizin de desteğiyle, ilaç endüstrisine ilgi duyan öğrencilere endüstriyi tanıtmak ve kariyer hedeflerinde yol göstermek amacıyla, "İEİS Endüstriyel Keşfet Staj Programı"nı başlattık.

Program, lisans ve ön lisans öğrencilerine, üniversitelerde ve meslek yüksek okullarında teorisi öğretilen bilgileri, ilaç endüstrisinde kısa ve uzun dönemli stajlar yaparak pratiğe dökme ve iş hayatını deneyimleme fırsatı veriyor.

Endüstride iş bulabilmek için neler önemli?

Bizim için olmazsa olmaz olan şey yabancı dil. Dünya ile iletişime geçmeniz ve dünyayı öğrenmeniz için yabancı diliniz olmalı ki rekabet edebilirsiniz. Bu sadece ilaç alanında değil her alanda önemli. İki yabancı dil biliyor olmanız çok iyi bir adım ancak bu olmasa bile bir yabancı dil olarak İngilizce bilmek şart. Yani İngilizceyi dört işlem gibi bilmelisiniz.

Lisansüstü eğitimin kariyerlerine olumlu yansıtacağını unutmamak ve kariyer günlerine katılarak firmalarla tanışmak da önemli. Yeni mezun arkadaşlarımıza endüstride nasıl bir kariyer hedeflersiniz diye sorduğumda, "Genel müdür olmak istiyorum." cevabını çok alıyoruz. Ancak bu uzun bir yolculuk ve basamakları adım adım çıkabiliyorsunuz. Öncelikle Ar-Ge ve girişimcilik ruhuna sahip olmanız ve kendinizi sürekli geliştirmeniz ve yenilemeniz gerekiyor. Örneğin ben temsil ettiğim endüstriyi gerek kendi içimizde, ge-

rekse paydaşlarımız nezdinde daha iyi bir yere taşımak adına 50 yaşında Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı Endüstriyel Eczacılık Programı'nda tezli yüksek lisansımı tamamladım.

Eczacılarımız, ilaç endüstrisinin üretim, Ar-Ge, ruhsatlandırma, iş geliştirme, kalite kontrol, yönetim, pazarlama gibi pek çok alanında çalışabilecek insan kaynakları profiline en uygun olan meslek grubu.

Eczacıların endüstride faaliyet gösterdiği alanlar:

- Genel Müdür
 - Ar-Ge
 - İş Geliştirme
- Klinik Araştırmalar
- Üretim Planlama
- Ürün Geliştirme
- Kalite Kontrol
- Kalite Güvenliği
 - Lojistik
- Mesul Müdürlük
- Ruhsatlandırma
- Fikri Mülkiyet Hakları
 - Farmakovijilans
 - Medikal
 - Fiyatlandırma
 - Geri Ödeme
 - Ürün Müdürü
- Pazarlama ve Satış
- Kurumsal İlişkiler

Son olarak, Türkiye'de ilaç endüstrisinin merkezi İstanbul mudur?

Önceden öyleymiş, ancak günümüzde bu durum değişti ve Anadolu'da da ilaç üretimi artıyor. Ankara, Konya, Samsun, İzmir ve Mersin gibi şehirlerimiz de İstanbul ile eşit teşvik alıyor. Burada önemli olan lojistik alan, yani hava ve deniz limanı ve tren hattı olması ve ürettiğiniz ürünleri ihraç edebilmemiz.

Teşekkürler.